

"ויתרוצצו הבנים", כשהיתה עוברת ליד ישיבת שם ועבר, יעקב רץ ומבקש לצאת. עוברת ליד בית עבודה זרה, עשו רץ לצאת. (מדרש)

חידה: באיזה מקום לכאורה שניהם רצו לצאת, גם יעקב וגם עשו... מעשה בקהל ששכרו דירה לצורך בית מדרש, ואחרי זמן התגלה שבדירה מעל יש דמות עבודה זרה אשר עובדים לה. הורה מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך שעליהם לעזוב מייד את המקום, אף אם לא היו עובדים לה שם. (הליכות שלמה"א י"ט)

הגאון רבי מרדכי מן היה מחשב דרכיו. כאשר היו שתי דרכים אל מחוז חפצו, היה משתדל ללכת דרך רחובות שיש בהם בתי כנסת ובתי מדרש!

הגאון רבי פרץ אריאל, רבה של המושבה מגדיאל, כשהיה מספיד יהודים שלא דרכה רגלם בבית הכנסת, היה אומר כי המנוח מימיו לא סח שיחה בטלה בבית המדרש... השומעים הבליעו חיוך בקצה פיהם. (נר לשולחן שבת"י ש"כ לידדי הרה"ג י"א)

מיהו איש ירושלים שיום פטירתו יחול בשבוע הבא, ביום ראשון? הגאון ר' אברהם אהרן זוננפלד היה בנו הגדול של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד. איש אשכולות. תלמיד חכם מופלג ובעל עט סופר. כבר בהיותו בן תשע עשרה ערך את הירחון "אור תורה". פעל רבות למען הישוב בירושלים. נמנה בין מייסדי בית יתומים בלומנטל וחברת "קהלת יעקב" לבנין בתים, ערך את שו"ת מהרי"ל דיסקין ועוד.

בלילה שלפני פטירתו בבית החולים "שערי צדק" היה במצב של כמעט גסיסה, לאנשי "החברא קדישא" שבאו לומר עימו וידוי, אמר שעדיין לא הגיע זמנו ושלחם חזרה.

למחרת בבוקר הלכו ארבעת בנותיו להתפלל לרפואתו בכותל המערבי. בחזרתן נפרד מכל אחת ובירכן. ביקש שיוציאוהו למרפסת, כי רוצה הוא עוד פעם לראות את העולם. אמר "מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור", קרא קריאת שמע ועצם את עיניו.

ר' אברהם אהרן נפטר בדמי ימיו ביום הולדתו, ו' כסלו תרע"ב, בהיותו בן שלושים וארבע שנים בלבד. על מצבתו בהר הזיתים חקוק "ירא שמים, במצוותיו חפץ מאד, יגע ועמל בהרבה דברים שבקדושה, המסובל ביסורים..."

אביו בהספידו אותו אמר: "הקב"ה ממלא שנותיהן של צדיקים, בשישה בחודש כסלו נולדת, בשישה לחודש כסלו נשאת אישה ובשישה לחודש כסלו הלכת לבית עולמך. 'טוב' שנים היית בחור ו'טוב' שנים אברך!"

נ.ב. חייב אני לציין דבר מפליא בזה - ו' כסלו הוא גם יום הולדתו של רבי יוסף חיים זוננפלד, שנת תר"ט. (נר")

"הלעיטני נא מן האדום האדום הזה". (כ"ה ל')

מעשה היה בראש ישיבה מארה"ב, שהגיע להתייעץ בעניני ישיבתו עם מרן הגאון רבי אלעזר מנחם שך. היה שם ילד שהסתובב כל הזמן סביבם, לאותו ראש ישיבה הדבר הפריע ובכל פעם שהילד התקרב הפסיק לדבר.

הרב שך שראה שזה מפריע לו, הוציא מכיסו חבילת סוכריות, שלף מתוכה סוכריה אדומה על מקל. פנה לילד ואמר לו: "בטח אתה רוצה אדום, תיקח ותברך שהכל!"

שאל אותו ראש ישיבה את הרב שך: "עשיתם אותו עשו...?" השיבו הרב שך: "כל ילד רוצה אדום - עשו נשאר ילד!"

(נר לשולחן שבת"י ש"כ להרה"ג י"ט)

יעקב ועשו, שניהם הלכו לבית הספר, ושניהם שווין עד ט"ו שנה. למה היו דומים, להדם ועצמונית, כל זמן שהן קטנים אין אדם מבדיל ביניהם, כיון שגדלו, ההדם מוציא ריחו ויהי טוב, וזה מוציא קוציו, כך כל ימים שהיו עשו ויעקב קטנים לא היה אדם מבדיל ביניהם, משנתגדלו נתפרשו, מנין שנאמר "ויגדלו הנערים". (מדרשים)

בשבוע שעבר כתבתי אודות ההורים שבאים מעולם האמת לנישואי צאצאיהם. העירוני ת"ח רבים שהמקור הינו זוהר פרשת פנחס "ואביו ואמו, אע"ג דמיתו קודשא בריך הוא אפקר לן מגן עדן ואייתו לו עמיה להווא חדוה". (ר"כ א)

"ויגדלו הנערים - נעשו בני י"ג!" מי השתתף כבר מצוה שלהם...

האירני הרה"ג רבי רפאל זאב דינר עוד שתי מציאות בענין הזה: ראשית, האבות באים מעולם האמת לכל שמחה של מצוה, גם לבר מצוה! שנית, גם רבותיו של החתן מגיעים!

כתב בספר "יסוד ושורש העבודה": "ובן יכבד אב ואם כבואם מגן עדן לראות את פניו על ראש שמחתו, כגון, שעושה סעודת ברית מילה לבנו, או סעודת בר מצוה, או בית חתנות וכיוצא איזה שמחה של מצוה, באים אביו ואמו מגן עדן לראות בשמחתו ולשמח עמו!"

מעשה שהיה בחתונת הגאון ר' יצחק ברנשטיין, תלמיד מובהק לגאון רבי נח שמעוןוביץ, ראש ישיבת "כנסת חזקיהו". המשגיח הגה"צ רבי אליהו לאפיאן דרש תחת החופה, והזכיר שידוע מספר הזוהר שהסבים של החתן והכלה יורדים מעולם העליון להשתתף בחתונת צאצאיהם, והוסיף שגם רבותיו של החתן באים לשמחה מעולם האמת!

ואז הרים את שתי ידיו הקדושות כלפי מעלה וזעק: "אני מאמין באמונה שלימה שהנשמה של מורנו ורבינו רבי נח זכר צדיק לברכה נמצאת עכשיו עמנו כאן בחופה!" (נר לשולחן שבת"י מאביו הגה"א)

הקול קול יעקב

סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי, שבהיותו בסיביר שאל אותו שר החינוך הליטאי שהיה מלומד גדול, אדם חכם מאד, ידע שמונה עשרה שפות. מנין לכם את הכוח והאומץ הנפשי לעמוד איתן בכל מסכת היסורים הנוראה הזו שאנו עוברים. ענה לו הרב גלינסקי: "אתכם לימדו באוניברסיטה איך לדבר ואיך לנאום, אבל אותנו לימדו בישיבה היאך לשתוק, ונכס זה אי אפשר לקחת אותו מאיתנו!" (צהר יוסף)

שאלו פעם את הגאון רבי יעקב לוברבוים מפני מה החידושים שלו ב"חוות דעת" ו"נתיבות המשפט" כתובים כל כך בקיצור. תשובתו היתה: "יש כלל - כל אמה בריבוע אמה ושני חומשין באלכסון - דברים ישרים שהם בנויים על השכל הישר והאמת אינם נזקקים לאריכות ותופסים פחות מקום מדברים הנאמרים בדרך עקומה, באלכסון..." (גדולי הדורות ח"ב)

"וימצא ... מאה שערים ויברכהו ה'". (כ"ז י"ב)

רבי יעקב מן מתושבי "מאה שערים" היה אחד מגדולי התורה בירושלים. ידוע היה בירושלים כמהנדס ובונה בתים. ברבות מהשכונות שנבנו אחרי היציאה מהחומות נטל רבי יעקב חלק בבנייתם. תמיד היתה עימו גמרא קטנה, כשהיה מפקח על הפועלים ועוסק בבנין היה חוזר ושונה מתוך גמרא זו.

עם גמור הבנין של בית החולים "שערי צדק" קבע הר"ר יעקב מן, שהיה הממונה על הבנין את המזוזות בפתחים שבבית החולים. אבל הוא קבע אותן עומדות ישר ולא באלכסון.

כשראה זאת הד"ר וולך - מייסד ומנהל בית החולים - רגז וצעק עליו על שעשה כזאת.

רבי יעקב מן השיבו: "האם כל דבר מוכרח להיות עקום? מוטב שדבר אחד יהיה ישר..."

יש אומרים שתשובתו היתה: "כל הבנין כולו עומד באלכסון משום תנאי הקרקע עליו הוא נבנה, והנה עתה כשהתאמצתי וקבעתי בו דבר אחד ישר, הינך רוצה לעקמו..."

התלונן ד"ר וולך אצל הגאון רבי חיים זוננפלד על הדבר. הרגיעו רבי חיים זוננפלד ואמר כי אפשר לסמוך על רבי יעקב מן. "כשרבי יעקב עושה דבר מה, יודע הוא מה שעושה!"

(רבי אליהו פרוש: "שערי צדק" - לתולדות בית החולים שערי צדק בירושלים) (עוד)

בעת בניית בית החולים אחד מחברי ההנהלה בגרמניה פנה אליו במכתב בשאלה, באיזה בית ספר גבוה השתלם במקצועו. מפני הכבוד השיבו רבי יעקב: "בית הספר הגבוה היו לי מסכת עירובין ופירושי רש"י והתוס' שבה..." (ירושלים של מעלה ח"ב)

"ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב אהלים". (כ"ה כ"ז)

שלשה יעקב בדבר תורה אחד ----- שמעתי מהגאון ר' יעקב גלינסקי שנכנס למרן ה"קהלות יעקב" ושאלו, למה לעתיד לבוא, כאשר הקב"ה יאמר 'מי שעסק בתורה יבוא ויטול שכרו' מיד הגויים באים לפניו, הלא תלמידי החכמים הצדיקים הם אלו שצריכים לבוא, הרי הם אלו שבאמת עסקו בתורה!?

ותירץ ה"קהלות יעקב" שהם יתביישו לומר שלמדו, כי חוששים מי יודע אם למדו בהתמדה הנצרכת ובכוונה הראויה. (סדר יעקב ע"ז ב. מהגאון ר' יעקב ירוחם וורשנר)

היה זה בימי לימודיו של הגאון רבי יעקב אדלשטיין בישיבת לומז'ה בפתח תקוה. בשל החום קיפל את שרווליו חולצתו כמנהג. בתוך לימודו הניח את ידו על הגמרא. המשגיח הגה"צ רבי אליהו דושינצר ניגש אליו ואמר לו: "הידים שלך קדושות, אבל הגמרא קדושה יותר..." (נר לשולחן שבת" ישי"כ ליידי הרה"ג י"ז)

סיפר אברך יקר מבני הכולל, שבחתונת בן משפחתו מינוהו להכריז את שמות הרבנים בחופה.

כאשר כיבד את הגאון רבי יעקב אדלשטיין הכריז בקול רם "מרן, רבה של רמת השרון, רבה של שכונת "נאות יוסף", דיין בבית הדין ... ועוד... מכובד בברכה אחריתא".

אחרי החופה ניגש אליו רבי יעקב ואמר: "עשית זה כל כך מושלם, אמרת כל כך יפה את הכל, לא טעית בלשונך..."

(נר לשולחן שבת" ישי"כ ליידי הרה"ג י"א)

"לא תקח אשה מבנות כנען - וירא עשו כי רעות בנות כנען בעיני יצחק אביו". הרה"צ רבי יעקב משה מקומרנא מימיו לא הוציא מפיו את המילה "רע" או "חושך" והיה אומר "לא טוב" או "אין אור" ... (ס"ה)

"למה אשכל גם שניכם יום אחד". (כ"ז ב"ה)

רבי יעקב ששילכ בניו ביום אחד

בגרודנה ארע מאורע מזעזע וקורע לב. אחד מבעלי הבתים הנכבדים בעיר היה רבי יעקב בולבין. תלמיד חכם עובד ה' וירא שמים. התייחד בעבודה שבלב זו תפילה. הוא היחיד שלא מצוות הרבנים שהיה עובר לפני התיבה בישיבה בימים נוראים.

לר' יעקב היה בית חרושת לספירת ושלוש בניו היו עוזרים לו בעבודתו. יום אחד פרצה דליקה בבית החרושת, האש התפשטה במהירות ואחד הבנים נלכד בדליקה. אחיו שנחלץ להצילו נלכד אף הוא. כשראה זאת האח השלישי נכנס אף הוא להצילם, אך ללא הועיל ונשרפו כולם.

גרודנה התעטפה באבל. למחרת חששו חבריו ושכניו של רבי יעקב להכנס ולנחמו. מי ימצא מילים לומר על אסון נורא שכזה.

כשאמרו זאת לגאון רבי שמעון שקופ, החליט לאזור תעצומות נפש ולהכנס. כשבא ממצאו מתעסק בליקוט אפר בניו לאוספם לקבורה. אמר ר' יעקב לרבי שמעון: "מה דעת רבינו, היכן עדיף לי שימצאו בניי, כאן לידי בעולם הזה, או למעלה בשמיים?"

רבי שמעון התרגש מאד מקבלת הדין באהבה ומאמונתו היוקדת של ר' יעקב. כשחזר לישיבה נשא שיחה שלא מן המנין אודות המאורע ודיבר דברי חיזוק. במשך ימי השבעה מסר כל יום שיחה וקרא להבין שאסון כזה מכוון ה' לכל אחד שיתעורר לתשובה ומעשים טובים ויתקן את מעשיו הרעים.

בתום ימי השבעה נכנס ר' יעקב לרבי שמעון והתייעץ איתו מה לעשות לעילוי נשמת בניו.

רבי שמעון דיבר עימו באריכות, בין השאר הציע שהיות ועתה הגיעו קבוצת בחורים מלומז'ה ומהם שנחלשו בגופם, אולי יאות לאכסן בביתו שלשה ממצויני חבורה זו וידאג לצרכיהם, כדי שיוכלו ללמוד בשקט ובזה תהיה עלייה לנשמות בניו.

ר' יעקב שמע ועשה. במשך שנה אירח בביתו את הבחורים רבי ישראל גוסטמן, רבי דב רוזנטל ורבי זיידל אפשטיין. ר' יעקב דאג להם במסירות נפלאה. היה מכין להם ארוחת ערב משובחת ומחכה לבואם עד השעות הקטנות של הלילה. היה מברר אם אכלו, אם קר להם, אם נוח להם בחדר.

הם התחננו אליו שלא ימתין להם עד שעות כה מאוחרות, אבל הוא בשלו, הוא קיבל על עצמו מצוה והוא מעוניין לקיימה בשלימות כל אותה שנה. (לעבדו בלבב שלם")

נסיים בהמשך למה שהבאתי בשבוע שעבר - שפתים דובבות'

בצוואתו הורה הגאון רבי יעקב לוברבוים, ה"נתיבות" לבניו שידפיסו את כתביו והוסיף שיכתבו את שמו על שער הספר: הגם שבחיי לא עשה כן 'כי השנאה והקנאה גוברת בדורינו, ואולי יאמרו אף זה בין המחברים! ומבלי עיון יהיה כשחוק בעיניהם... ובלי ידיעת שם המחבר יבואו לעיין בהם.

אולם כיון שכבר נדפסו הרבה מחיבורי ובעזרת ה' נתקבלו. לזאת כאשר תדפיסו תכתבו שמי בשער. מי זוטר הוא מה שאמר דוד ... שעל ידי זה יהיו שפתי דובבות בקבר'. (סעיף כ"ה)